

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text line]

[Redacted text line]

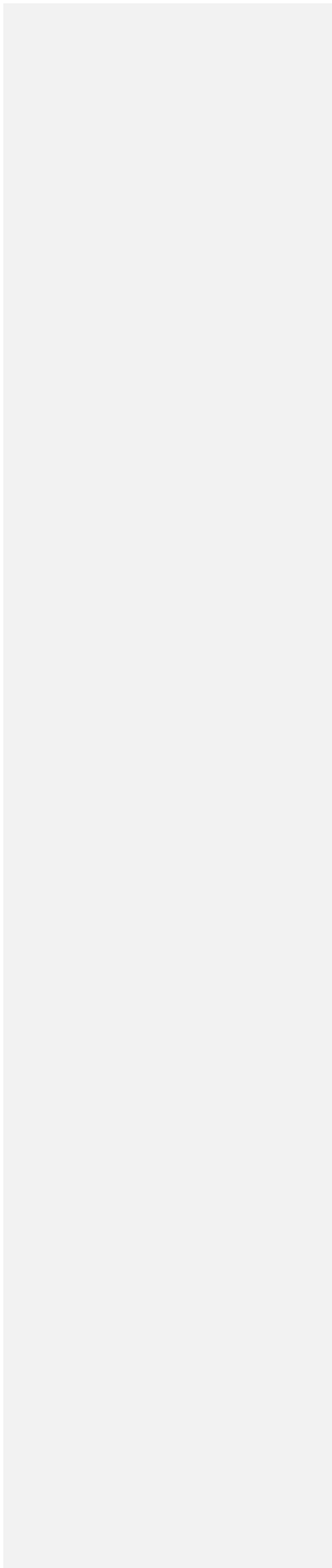
- [Redacted text line]
- [Redacted text line]
- [Redacted text line]

- [Redacted text line]
- [Redacted text line]

[Redacted text line]

- [Redacted text line]
- [Redacted text line]

- [Redacted text line]
- [Redacted text line]
- [Redacted text line]

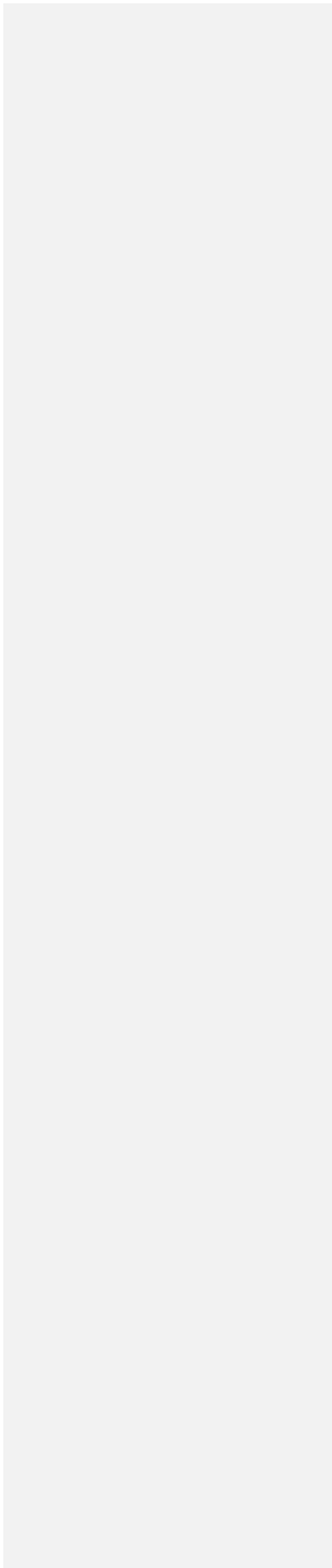

[Redacted section header]

- [Redacted list item 1]
- [Redacted list item 2]
- [Redacted list item 3]
- [Redacted list item 4]
- [Redacted list item 5]

[Redacted section header]

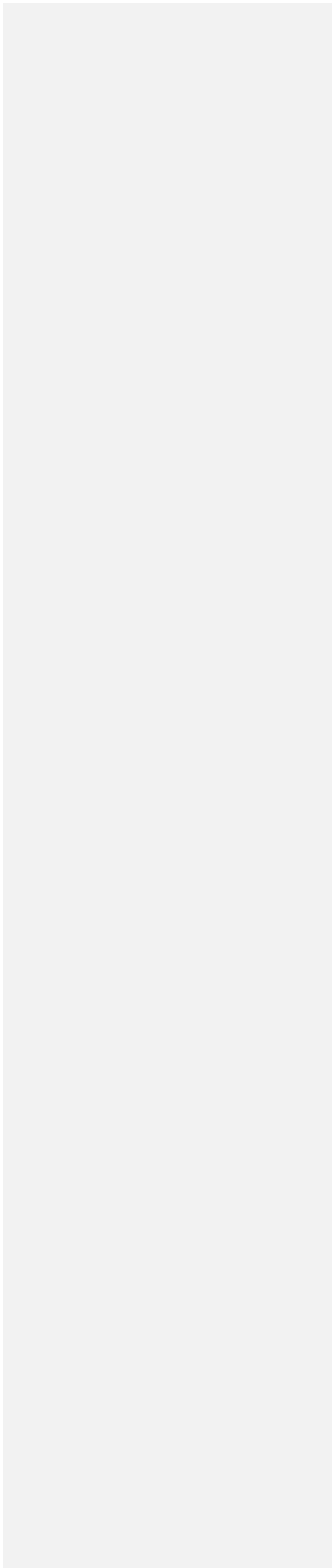
- [Redacted list item 1]
- [Redacted list item 2]
- [Redacted list item 3]

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted line]

- [Redacted list item 1]
- [Redacted list item 2]
- [Redacted list item 3]
- [Redacted list item 4]

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text]

- [Redacted list item]

[Redacted text]

- [Redacted list item]

[Redacted text]

- [Redacted list item]

Opmerking [§.1.2 e Wv]: Buiten reikwijdte verzoek
[Redacted note content]

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

Opmerking [S.1.2 e W.]: [Buiten reikwijdte verzoek]
[S.1.2 e W.]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Opmerking [S.1.2 e W.]: [Buiten reikwijdte verzoek]
[Redacted]

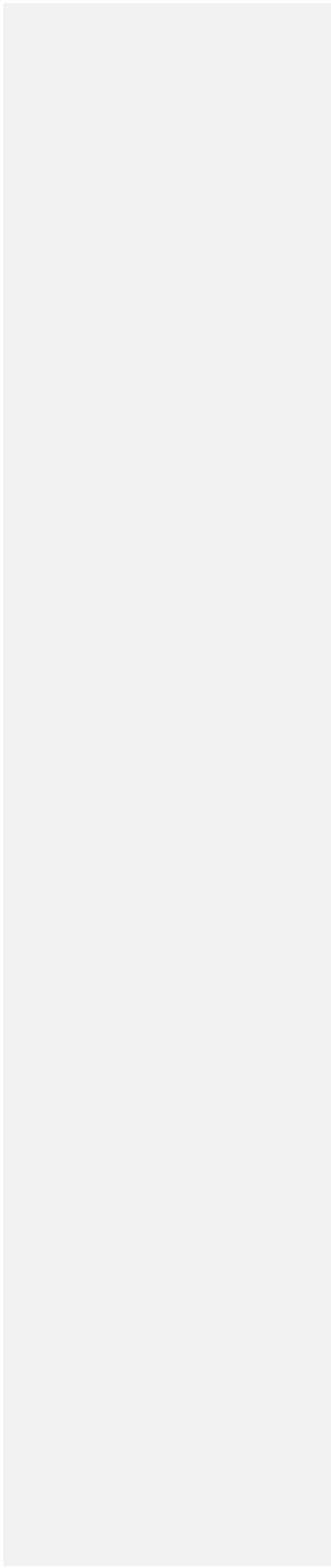
Bu ten re

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

Glyfosaat

Hoe is het mogelijk dat, in het licht van alle informatie, het Ctgb u heeft geadviseerd deze stof voor nog eens 15 jaar goed te keuren?

- Het Ctgb heeft mij op basis van de rapporten van de Europese beoordelingsinstanties EFSA en ECHA geadviseerd dat een veilig gebruik van glyfosaat mogelijk is.
- Ik heb alle vertrouwen in de wetenschappelijke integriteit van het Ctgb.

Er zijn in Brussel aanvullende voorwaarden gedefinieerd om mens, dier en milieu verder te beschermen¹. Houdt het Ctgb ook met deze voorwaarden rekening bij het vernieuwen van de toegelaten middelen?

- Jazeker, het Ctgb zal hiermee rekening houden bij de herbeoordeling van de middelen op basis van glyfosaat.

Waarom staat het Ctgb toe dat er zoveel glyfosaat / steeds meer middelen o.b.v. glyfosaat op de NL markt wordt toegelaten?

- Glyfosaat is een goedgekeurde werkzame stof voor gewasbeschermingsmiddelen.
- Het Ctgb zal dus gewasbeschermingsmiddelen op basis van glyfosaat toelaten als uit de beoordeling blijkt dat zij voldoen aan de toelatingsvoorwaarden.
- Het is niet de rol van het Ctgb om toe te zien op de gebruikte hoeveelheden.
- Zoals u bekend is mijn ministerie reeds bezig met een traject om het gebruik van glyfosaat te verminderen.

Wat gaat u doen om het gebruik van glyfosaat terug te dringen?

- In de plaatsingsverordening heeft de Europese Commissie [ervoor aandacht te hebben of de gevraagd terughoudend om te gaan met de zogenaamde](#) “voor-oogst” toepassingen [passen binnen de goede landbouwpraktijk](#). Het Ctgb zal hier bij de toelatingen rekening mee houden.
- Voor het overige zet ik in op innovatie van de gebruikte technieken

¹ In this overall assessment Member States shall pay particular attention to:

- the protection of the groundwater in vulnerable areas, in particular with respect to non-crop uses;
- the protection of operators;
- the risk to terrestrial vertebrates and non-target terrestrial plants;
- compliance of pre-harvest uses with good agricultural practices.

Neonicotinoïden

Heeft u kennisgenomen van de recente opinie van de EFSA over 3 neonicotinoïden?

- Ja. Ik neem de bevindingen van de EFSA zeer serieus. In Europa moet actie worden ondernomen op toepassingen van de drie neonicotinoïden waar bijen grote risico's lopen.
- De volgende stap is nu dat de Commissie op basis van de beoordeling van EFSA komt met een voorstel.
- Als dit voorstel er is zal ik mij hierover door het Ctgb laten adviseren. Het is vervolgens aan de lidstaten om hierover te besluiten.
- Besluitvorming zal naar verwachting niet vóór maart 2018 plaatsvinden. Ik zal uw Kamer uiteraard over de ontwikkelingen op de hoogte houden.

Ziet het Ctgb aanleiding om in te grijpen?

- Ingrijpen in toelatingen is nu niet aan de orde.
- Eerst is de Commissie aan zet om met voorstellen te komen.
- Als hierover op Europees niveau een besluit is genomen, dan zal het Ctgb de huidige toelatingen herzien.

In de laatste Collegevergadering, vorige week, heeft het Ctgb weer diverse middelen op basis van imidacloprid, fipronil en zelfs glyfosaat toegelaten. Hoe is het mogelijk dat deze middelen nu worden toegelaten terwijl we inmiddels allemaal wel weten hoe schadelijk ze zijn?

- Het Ctgb beoordeelt of het gebruik van een gewasbeschermingsmiddel of een biocide veilig is voor mens, dier en milieu, mits toegepast op de daarvoor aangegeven wijze.
- Het Ctgb laat een middel alleen toe als uit de beoordeling blijkt dat het gebruik veilig is.

Toepassing in gesloten teelt moet ook verboden worden vanwege vervuiling water

- De toepassing van imidacloprid in kassen is verboden, tenzij men aantoonbaar het lozingswater zuivert met een zuiveringspercentage van 99,5%.
- Dit wordt geborgd door een systeem van gecontroleerde distributie en een certificering van de zuiveringsinstallatie.
- Een algemeen verbod voor imidacloprid-houdende middelen in de glastuinbouw is op dit moment niet op feiten gebaseerd en niet proportioneel.
- Ik zal het effect van deze maatregelen monitoren via de jaarlijkse actualisering van de bestrijdingsmiddelenatlas.
- Voor thiametoxam en clothianidin zal het Ctgb in de herbeoordeling van middelen op basis van deze stoffen bezien of eisen aan de zuivering moeten worden gesteld.

Welke toepassingen zijn in Nederland toegelaten?

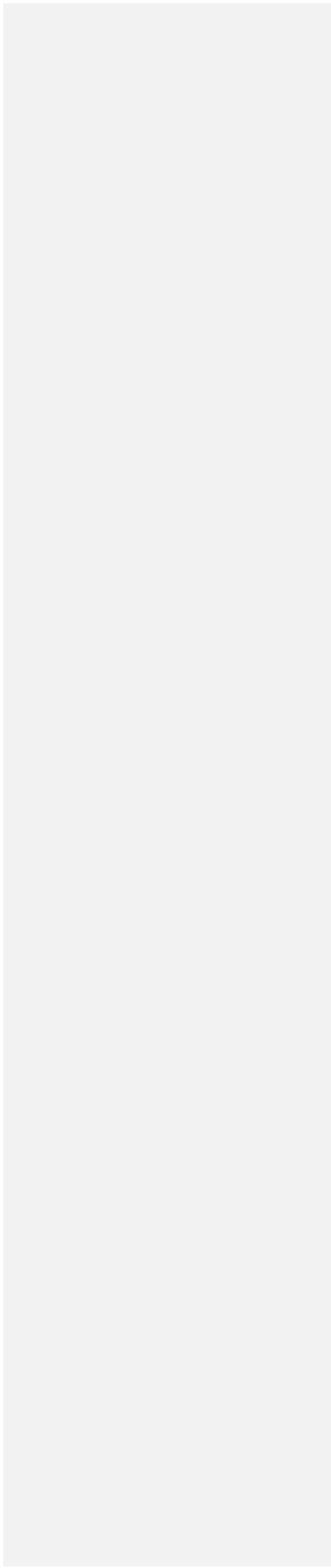
- Clothianidin: 1 (zaadbehandeling bieten)
- Imidacloprid: 6 (zaadbehandeling sla, andijvie, kool, bieten; granulaat graszoden, golfbanen, sportvelden; spuittoepassingen/dompelbehandeling in veel gewassen maar alleen na de bloei of op niet-bloeiende gewassen; waar nodig wachttijden voorgeschreven).

- Thiametoxam: 4 (bedekte teelt en onbedekte teelt op niet-bloeiende gewassen of na de bloei: aardappelen, bloembollen, boomkwekerij, bloemisterij, vaste planten; zaadbehandeling bieten, sla, andijvie, kool)

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

Azolenresistentie

Als duidelijk is dat resistente aspergillus gevormd wordt onder invloed van azolen in compost in de bloembollenteelt, boomteelt, groenafval- en houtcompostering, waarom worden dan geen maatregelen door het Ctgb genomen in de toelating van deze middelen?

- Het Ctgb kan maatregelen nemen in de toelating als duidelijk is dat er een causaal verband is tussen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen of biociden zoals voorgeschreven in de toelating en de negatieve effecten die gevonden worden bij patiënten.
- Op dit moment is er nog geen causaal verband omdat niet duidelijk is of de resistentievorming in composthopen ook leidt tot de problemen die gevonden worden bij patiënten.
- Het vervolgonderzoek gefinancierd door LNV moet hier meer duidelijkheid over geven.
- Ondertussen is het Ctgb al wel aan het onderzoeken welke maatregelen het Ctgb zou kunnen nemen. Zodra de uitkomsten van het vervolgonderzoek bekend zijn, kunnen op basis van de uitkomsten dan de benodigde maatregelen worden genomen.

Imidacloprid – glastuinbouw

Mbt dit dossier verwacht ik nu geen vragen meer voor het Ctgb, maar de volgende vragen kunnen gesteld worden:

- Imidaclopridhoudende middelen mogen nu bijna een jaar niet meer worden verkocht, tenzij met strikte zuivering. Kan de Minister ons informeren over de kwaliteit van het oppervlaktewater, is een verbetering zichtbaar?
- Hoeveel bedrijven zijn inmiddels gecertificeerd?
- Heeft de NVWA het afgelopen jaar nog extra inspanning geleverd op handhaving van het *verbod, tenzij*?
- Ook een teler met een gesloten kas, gecertificeerd, mag imidacloprid gebruiken. Hoeveel kassen zijn inmiddels gecertificeerd? Gaat de NVWA hierop handhaven?

Opmerking STP/2014: Weliswaar geen vraag aan ons, maar ik zal proberen hierop nog antwoord te krijgen van LTO

Hormoonverstorende stoffen

Houdt het Ctgb rekening met hormoonverstoring in de beoordeling?

- Ja.
- Het Ctgb beoordeelt gewasbeschermingsmiddelen en biociden momenteel op basis van geldende interimcriteria voor hormoonontregeling, zoals in de Verordeningen is vastgelegd.
- Het Ctgb zal de nieuwe wetenschappelijke criteria toepassen als deze in werking zijn getreden.
- Middelen die hormoonontregelende werkzame stoffen bevatten worden in beginsel niet toegelaten.

Wanneer verwacht u dat het Europese beleid ten aanzien van hormoonontregelende stoffen gereed zal zijn?

- De Europese Commissie heeft in december 2017 de criteria voor de identificatie van hormoonontregelende stoffen onder de Gewasbeschermingsmiddelenverordening vastgesteld.
- Wanneer de Europese Raad, en/of het Europees Parlement niet tegen stemmen, zullen de criteria na publicatie in werking treden en na de overgangstermijn van zes maanden worden toegepast.
- Het aangekondigde EFSA richtsnoer is volgens planning in juni dit jaar gereed en moet zorgen dat in alle lidstaten de criteria op dezelfde manier worden toegepast.
- Als de criteria worden afgewezen dan zal het langer duren voordat er nieuwe criteria beschikbaar zijn.

Welke veranderingen volgen uit de voorgestelde criteria?

- De nieuwe criteria zijn gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten.
- Ten opzichte van de huidige interimcriteria zijn de nieuwe criteria daarom meer geschikt om te beoordelen of een stof hormoonverstorend is.

Hoe snel zullen stoffen nu gescreend worden op hun hormoonverstorende werking en wanneer zijn alle geregistreerde stoffen bekeken?

- Stoffen kunnen pas worden beoordeeld op deze nieuwe criteria als ze zijn vastgesteld.
- Als de stofgoedkeuring in Europa afloopt dan worden de nieuwe criteria toegepast bij de herbeoordeling die wordt uitgevoerd voor vernieuwing van de stofgoedkeuring.
- We weten nog niet hoe de Commissie de nieuwe criteria precies wil gaan toepassen op de lopende beoordelingen.
- Tot de nieuwe criteria zijn vastgesteld, gelden uiteraard de interimcriteria.

Metam-natrium

Wat zijn de gevolgen van de gerechtelijke uitspraak voor de mogelijkheid van het Ctgb om in te grijpen bij risico's?

- De Europese wetgeving geeft het Ctgb de mogelijkheid om in te grijpen als er risico's zijn voor de volksgezondheid of het milieu.
- Het Ctgb zal dat blijven doen en de uitspraken van de rechter gebruiken om deze maatregelen in de toekomst beter te onderbouwen.

Telers mogen metam weer volgens het oude etiket gebruiken. Burgers worden nu dus weer blootgesteld aan dit gevaarlijke middel! Wat doet u hieraan?

- Als reactie op de uitspraak van het Cbb heeft de toelatinghouder bij het Ctgb een aanvraag ingediend om aanvullende toepassingsvoorwaarden op het etiket op te nemen.
- Deze aanvullende voorwaarden acht de toelatinghouder noodzakelijk om de risico's voor omwonenden, die ontstaan doordat de voorwaarden die het Ctgb opgelegd heeft door de rechter zijn vernietigd, te beperken.
- Vanwege het belang van de bescherming van de volksgezondheid heeft het Ctgb deze aanvraag via een versnelde procedure behandeld en op 23 februari 2018 een positief besluit genomen.
- De aanvullende voorwaarden in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift van metam-natrium zijn gebaseerd op de inmiddels afgeronde herbeoordeling van België en zorgen ervoor dat het gebruik van het middel voor omwonenden veilig is.

In België gelden veel soepeler voorwaarden voor het gebruik van metam-natrium. Waarom geen level playing field?

- De gewijzigde gebruiksvoorwaarden die sinds 23 februari van kracht zijn, zijn gebaseerd op de herbeoordeling in België en zijn vergelijkbaar.
- Ze zijn nodig om te zorgen dat het gebruik van metam-natrium veilig is voor omwonenden in de Nederlandse situatie.

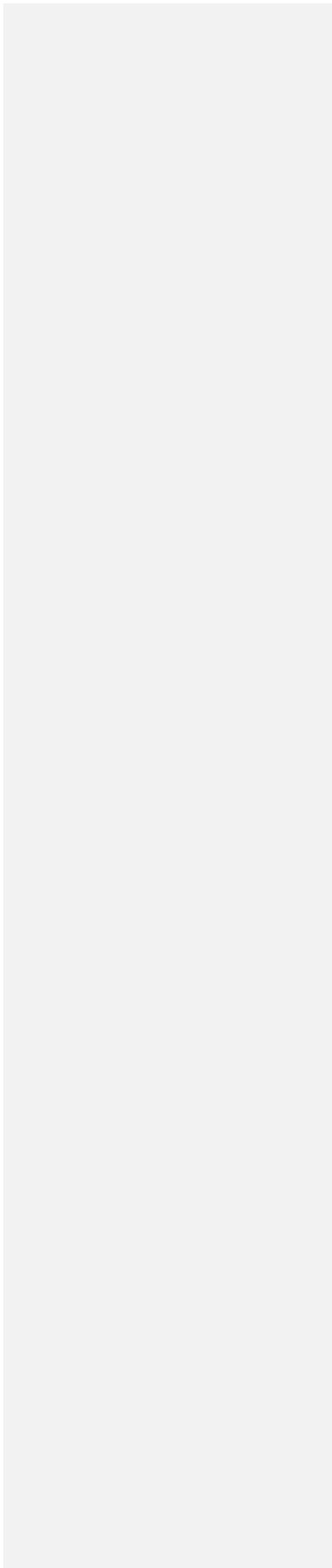
Eventueel aanvullend: De Nederlandse voorwaarden zijn op sommige punten strenger en op sommige punten wat soepeler, maar vergelijkbaar.

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text line]

[Redacted text line]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

Omwonenden

Naar aanleiding van het rapport van de Gezondheidsraad onderzoekt het RIVM momenteel de blootstelling van omwonenden van bloembollenvelden aan bestrijdingsmiddelen. Het RIVM verwacht binnenkort met de resultaten te komen. Recent is ook al uit Amerikaans onderzoek² gebleken dat de gezondheid van omwonenden negatieve effecten ondervindt door blootstelling aan bestrijdingsmiddelen. Het Ctgb geeft altijd aan dat gebruik van toegelaten bestrijdingsmiddelen veilig is voor mens, dier en milieu, maar blijktbaar is dat niet het geval voor omwonenden. Wat gaat u daaraan doen?

- De risicobeoordeling die het Ctgb uitvoert voordat een middel wordt toegelaten, is volledig in lijn met de Europees vastgestelde kaders.
- Er wordt rekening gehouden met alle relevante groepen mensen die blootgesteld kunnen worden. Dit zijn ook omwonenden van landbouwgebieden en toevallige omstanders. De risicobeoordeling gaat uit van de meest kwetsbare groepen: kinderen en zwangere vrouwen.
- Middelen krijgen alleen een toelating wanneer de blootstelling onder de Europees vastgestelde grenswaarde blijft en er dus geen gezondheidseffecten verwacht worden.
- Ik wacht de resultaten van het onderzoek van het RIVM af en zal het Ctgb om advies vragen.
- Het Ctgb zal het RIVM-rapport bestuderen en beoordelen wat de resultaten betekenen voor de risicobeoordeling van omwonenden en de toelatingen.

² Agricultural pesticide use and adverse birth outcomes in the San Joaquin Valley of California.
<https://www.nature.com/articles/s41467-017-00349-2>

Waterzuivering glastuinbouw

De normen voor bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater worden nog steeds overschreden. Wat gaat u daaraan doen?

- Normoverschrijdingen komen vooral voor in gebieden met glastuinbouw, bloemkwekerijen, bollenteelt en vollegronds groenteteelt.
- Met ingang van 1 januari 2018 zijn glastuinbouwbedrijven bij wet verplicht het afvalwater, dat verontreinigd is met gewasbeschermingsmiddelen, te zuiveren met een rendement van tenminste 95%.

Wat kan het Ctgb doen om de toelatingen aan te scherpen zodat er geen overschrijdingen meer plaatsvinden?

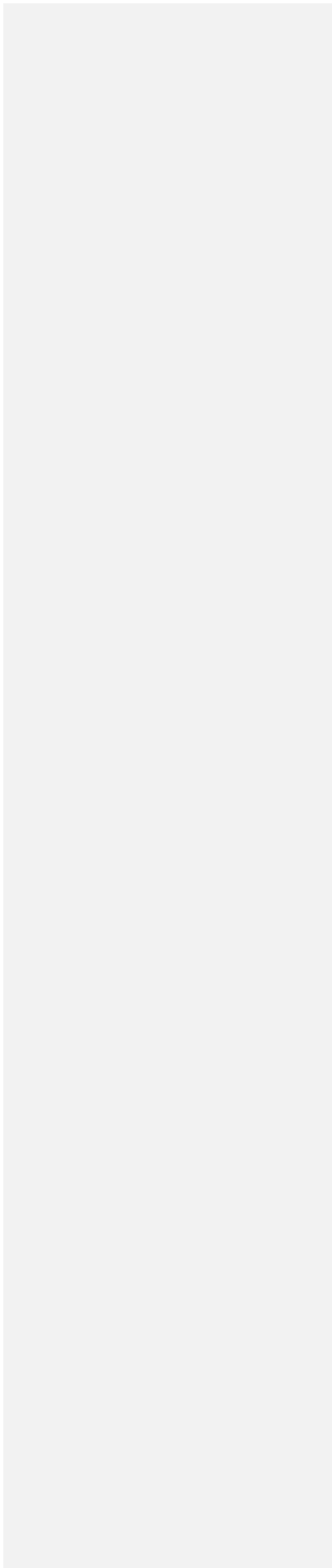
- Normoverschrijdingen kunnen verschillende oorzaken hebben.
 - De normen in het toelatingsbeleid zijn niet in lijn met die van het waterkwaliteitsbeleid.
 - Er kan sprake zijn van onzorgvuldig of illegaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
 - Er is sprake van aanvoer via rivieren uit het buitenland.
- Het Ctgb beoordeelt of de emissies naar het oppervlaktewater van een middel bij gebruik volgens de voorschriften beneden de daarvoor Europees vastgestelde normen blijven. Als dat het geval is kan het middel wat dit aspect betreft worden toegelaten.

Opmerking [5.1.2 e w]: Dit is wat lastig zo te zeggen want roept vragen op. Zijn er voorbeelden dat dit inderdaad het geval is? Anders zou ik het weglaten.

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text block]

- [Redacted list item 1]
- [Redacted list item 2]
- [Redacted list item 3]
- [Redacted list item 4]
- [Redacted list item 5]
- [Redacted list item 6]
- [Redacted list item 7]
- [Redacted list item 8]
- [Redacted list item 9]
- [Redacted list item 10]

Cumulatieve blootstelling aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen

Waarom kijkt het Ctgb niet naar de cumulatieve blootstelling aan landbouwgif?

- Het kabinet vindt het belangrijk dat al het voedsel in Nederland veilig is.
- De hoeveelheden residu op ons voedsel is doorgaans ruim onder de limiet en bij het vaststellen van deze limieten zijn ruime veiligheidsmarges in acht genomen. De kans op combinatietoxiciteit is daarom erg klein.
- Desondanks is het van belang dat er residunormen komen die rekening houden met cumulatieve effecten.
- Het onderzoek van EFSA hiernaar moet daarom met hoge prioriteit worden voortgezet.
- Als de benodigde beoordelingsmethoden en normen vastgesteld zijn, dan zal het Ctgb deze gebruiken in haar beoordeling.